

Abonamentele

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
 mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Insertiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr.,
 a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
 și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
 Sibiu, strada Cispădiei Nr. 3.

Se prenumără și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
 Manuscripte nu se înapoiază.

Cu 1-a Iulie v. 1886

se începe

Abonament nou

la

„Tribuna“.

Prețurile abonamentului sunt însem-
 nate în capul foii.

Abonamentele se fac cu multă lesnire
 atât în Monarhie cât și în România prin
 mandate postale (*Posta-utalvány — Post-
 Anweisung.*)

Se recomandă abonarea timpurie
 pentru regulata expediție a foii.

Domnii abonenți sunt rugați a ne
 comunica eventual pe lângă localitatea,
 unde se află, și **posta ultimă**; ear'
 domnii abonați vechi spre ușurare pot lipi
 pe mandatul postal **adresa tipărită**
 dela fâșiile, în cari li s'a trimis diarul
 până acum.

Administrațiunea diarului

„Tribuna“.

Sibiu, 25 Iunie st. v.

Într-una din foile maghiare am cetit
 în zilele aceste o notiță, al cărei titlu era:
 „*A miniszterek nyaralnak*“. Ceea-ce ne
 spune notița nu ar fi un lucru tocmai
 mare. Vrând să facă puțin *esprit*, cu alte
 cuvinte vrea să spună publicului, că mi-
 nistrii au eșit la recreațiunea lor de vară,
 care la țeară, care la băi.

Toată istoria aceasta n'ar avè nici o
 importanță, dacă nu am avè informațiuni,
 că de toată recreațiunea, guvernul se află
 în deplină acțiune pentru alegerile viitoare la
 dieta Ungariei.

Acțiunea guvernului în direcțiunea
 aceasta însă nu se simte numai pe unde
 au început a cutriera agenții lui, ci cu
 mult mai departe. Pare că este o legă-
 tură subterană între agenți și organele
 accesibile pentru biroul de presă dela
 Budapesta, căci au început a se neteși calea
 pentru acei ce vor și în viitor să fie în
 garda cea pururea credincioasă și supusă
 a „liberalilor“ ungari.

Foița „Tribunei“.

Un regulament.

Biserica română greco-orientală are trebuință
 de un regulament de procedură disciplinară și
 congresul de mult acum a însărcinat consistorul
 să prezenteze un proiect pentru un asemenea re-
 gulament.

Ani au trecut însă și ear' ani, fără-ca con-
 sistorul să fi executat hotărârea congresului.

În ajunul actualei sesiuni congresuale s'a
 lucrat foarte mult atât în cancelaria Metropolitiei,
 cât și în consistorul metropolitan, dar' s'a lucrat
 în ruptul capului, ca să se facă în câteva săp-
 tămâni ceea-ce nu s'a făcut în timp de un
 deceniu.

Una dintre aceste lucrări sevrișite în pripă
 e precum se vede, și proiectul de regulament
 pentru procedura disciplinară, pe care consisto-
 rul l'a discutat chiar în timpul precând congre-
 sul era întrunit, apoi l'a prezentat congresului,
 ca să-l voteze.

Nu trebuie dar' să ne prinđă mirare, dacă
 din mai multe puncte de vedere acest regula-
 ment este o adevărată grădina de frumuseți.

Atât pentru delectarea cetitorilor nostri,
 cât și pentru punerea la reson a celor ce vor

Să luăm noi în nume de rău, că
 guvernul a început de pe acum a se în-
 griji de alegerile la dietă, cu toate că
 aceste au să se ducă în deplinire numai
 în anul viitor?

Nici de cum.

Ca ori-și-ce ființă ce își iubesc exi-
 stența, guvernul se îngrijesc de a sa și
 că o face aceasta din bună vreme, credem
 că nimenea nu-i va pute lua în nume
 de rău.

Și guvernul are cu atât mai virtos
 cuvânt de a urma astfel, cu cât periodul
 ce are să urmeze, este cel dintâiu cu man-
 datul prolongit, cu mandatul de cinci și
 nu de trei ani ca până acum.

Vor mai fi și alte momente, care să-l
 facă a se îngrijii.

Cestiunea naționalităților, pe care gu-
 vernul o declarase în toate formele de
 care poate el dispune, că este moartă, în-
 cepe a se scutura tot mai tare de somno-
 lența ei mortuară, începe a se reculege,
 începe a se simți și în sferele din afară
 de naționalități.

Despre aceasta nu numai guvernul,
 ci toate sferele maghiare nu credem, că
 se mai îndoiesc, ear' dacă unele totuși
 s'ar mai îndoi, cetească broșura ultimă a
 lui Mocsáry și vor recunoaște, că nu e
 moartă, ci viuă cestiunea naționalităților în
 Ungaria.

Guvernul care trăiesce în rătăcirea,
 că cestiunea naționalităților ar fi pericu-
 loasă pentru dînsul, are cuvânt și din
 acest punct de vedere să se îngrijească
 din vreme și să-și asigure existența și pe
 viitor.

Dar' ce ne pasă nouă de ceea-ce
 face guvernul pentru alegerile viitoare?

Noi după programa dela 1884, nu
 avem să alegem și așa guvernul, dacă
 se îngrijesc de pe acum, să-i fie de bine.

Și totuși trebuie să ne pese și trebuie
 încă mult să ne pese și nouă.

Scim din trecut de ce mijloace se
 servește nu numai guvernul, ci și alte
 partide maghiare, când este vorba de ale-
 geri. Diarele maghiare și diare de im-
 portanță ni-au arătat nu odată liste de
 mijloace nepermise, aplicate pentru-ca să
 reese la alegeri cu candidații lor.

mai primi pe viitor sarcina de a croi legi, vom
 scoate la iveală câteva din aceste frumuseți.

Ne mărginim la limba proiectului și la
 apreprierea lui din punctul de vedere al precisiunii.

Legea trebuie să fie în toate părțile ei for-
 mulată cu deplină precisiune, astfel ca nimeni
 să nu-i poată da decât înțelesul, pe care l'a
 intenționat legiuitorul.

Pentru-ca să poată croi asemenea legi pre-
 cis formulate, legiuitorul trebuie înainte de toate
 să aibă un cap clar și să fie dumerit asupra con-
 dițiunilor logice ale exprimării unei cugetări
 oarecare.

Mai trebuie însă să aibă în deplina sa stă-
 pânire și limba, în care formulează legea, trebuie
 să scie hotărît, care anume e cuvântul, pe care
 trebuie să-l întrebuințeze, și cum să se folosească
 de acest cuvânt, pentru-ca să se exprime cugetarea,
 pe care o intenționează.

Pot dar' să fie în lege scăderi logice,
 pot să fie scăderi sintactice, pot să fie scă-
 deri etimologice și pot să fie scăderi le-
 xicale.

Ne vom mărgini de astădată la frumusețile
 logice ale proiectului, pe care congresul l'a
 primit, cei drept, numai în mod provisoriu.

Primul paragraf e intitulat „*Persoanele su-
 puse disciplinei*“. În paragraf însă se dice:

Scim însă și aceea, că mijloacele ne-
 permise și guvernul și celelalte partide
 maghiare, nu le aplică numai la alegē-
 torii lor. Corump și strică o mulțime de
 alegētori de ai nostri, pentru-ca prin mij-
 locirea lor să-și câștige alegētori și pentru-
 ca cu acestia apoi să se mai și laude în a-
 înța țerii și înaintea lumii, că sînt re-
 prezentanții nostri.

Să permitem noi, ca lucruri de aceste
 să se mai petreacă înaintea nasului nostru?
 Noi credem că nu.

De aceea sîntem de părere că ne îm-
 plinim una din cele mai sfinte datorințe,
 dacă atragem din vreme atențiunea alegē-
 torilor nostri, să iee seama și să nu se
 lase a se prinde în cursele adversarilor
 nostri politici.

Cu atâta însă ni se pare că nu este
 dis deajuns. Alegētorii români din ținu-
 turile ardelen, bănățene și ungurene ar
 trebui să se cugete dar' de pe acum, mai
 simt ei trebuința de a se sfătui împreună
 despre atitudinea față cu alegerile viitoare?

Noi credem că da, cu toate aceste
 punem întrebarea:

Ear' dacă simt trebuința, apoi cred
 alegētorii, că sfătuirea aceasta să se facă
 earăși nemijlocit înainte de alegeri, sau să
 se facă până când agitațiunea n'a ajuns
 în toiul ei cel mare?

Precum vedem treaba că guvernul a
 început a se interesa de alegeri, are o
 parte, care ne poate interesa, ba trebuie să
 ne intereseze și pe noi.

Catedra de limba și literatura română
la universitatea reg. din Cluj.

Cluj, 5 Iulie n. 1886.

Deputatul Desider Szilágyi în una din
 ședințele camerei mag. din Pesta a accen-
 tuat, că „să se poarte naționalitățile bine“, dacă
 vreau să se poale legea despre naționalități. Mi-
 nistrul de culte și instrucțiune publică Trefort
 acum merge mai departe și prin dispozițiunile
 sale emanate mai recent cu privire la catedra de
 limba și literatura română la universitatea reg.
 din Cluj ne dă dovezi pipăite, că nici legea de
 pensii art. XI din 1885 nu se poate observa
 față cu noi nemaghiarii, dacă nu ne purtăm bine
 în înțelesul dlui Szilágyi.

§. 20 din această lege dispune următoarele:
 „Fiecare oficial de stat, sub-oficial sau ser-
 vitor, care este aplicat în ceva calitate amăsurat

§-lor 1 și 2 și poate arăta serviciu de 10 ani cel
 puțin, poate ține cont de pensie în casurile mai
 jos înșirate, respective până la reînălțare sau
 reaplicare-i din nou amăsurat casurilor de sub d/
 și anume:

a) la cas când pentru defecte corporale sau
 spirituale ar deveni pentru todeauna sau pentru
 anumit timp neapt de a-și împlini obligațiunile
 oficiale;

b) dacă a împlinit 65 ani;

c) dacă a împlinit timpul de serviciu, sau

d) dacă prin organizarea sau sistarea ofi-
 ciilor și stațiunilor, sau prin sentență disciplinară
 devine neaplicabil pentru asemenea oficiu.“

Ear' §. 21 dispune: „Pensionarea în
 pedeapsă nu se poate întempla și afară
 de casurile numărate în §-ul precedent
 nu o poate pretinde nici cel îndrep-
 tătit.“

Față cu această dispozițiune clară a legii
 să vedem cum s'a întemplat pensionarea prof.
 Dr. Gr. Silași și cum denumirea noului profesor
 Moldován Gergely? Ca unuia, care am petrecut
 cu atențiune și viu interes tot decursul lucrului
 acestui interesant pentru toți Românii din Un-
 garia și Transilvania, și care sînt în posesiunea
 datelor necesare, fie-mi permis a ridica vocea în
 această materie delicată și a da următoarele des-
 lușiri publicului român:

Prof. Dr. Gr. Silași încă din 1859 a fost
 funcționar public de stat. În 1859 fu numit în
 seminarul central gr-cat. din Viena în stațiunea
 unui candidat de doctorat împreună cu oficiul
 unui prefect de studii (die mit dem Amte eines
 Studien Präfecten verbundene Stelle eines Doc-
 torats-Candidaten). Acest decret este subscris de
 ministrul Thun.

În 1862 ca doctor de teologie fu numit
 de prefect provisor de studii în numitul semi-
 nar, încredințându-i-se totodată toate funcțiunile
 fostului vice-rector și pe deasupra impunându-i-se
 și funcțiunile preoțesci pentru Românii gr-cat.
 din Viena. Prelungă aceste oficii s'a ocupat
 diina noaptea cu limba și literatura română și cu
 scrieri neapoteice literare și scolare. Așa încât
 în curând a tras asupra-și atențiunea superiori-
 rilor sei, precum și a tuturor bărbaiilor români
 de litere.

Din această considerațiune repositul Me-
 tropolit de Alba-Iulia și Făgăraș Alexandru
 Șterea Șiuclușiu în 1865 l'a numit de pro-
 totop onorar.

Din anul acesta a început a eda „Foaia
 bisericească, literară și scolastică“, „Sionul ro-
 mânesc“, care a eșit mai mulți ani și a adus
 fructe neperitoare în literatura bisericească și
 scolastică a poporului român!

În 1868 ministrul Hasner l'a numit de
 vice-rector cu întreg salariul sistemizat.

călugării „însărcinați cu funcțiuni bisericesci“ și
 mirenii, care ocupă asemenea funcțiuni, deși le-
 gile bisericesci îi supun pe călugări, fie ei în
 mănăstire ori în case particulare, la o mai se-
 veră disciplină ca pe alți creștini.

§-ul 2 e pus sub titlul „*Delictele discipli-
 nare*“. Ne-am așteptat dar', ca într'însul să ni se
 arete, care anume sînt „delictele disciplinare“. În loc de aceasta §-ul dice:

Cercetarea disciplinară se ordonează:

a) pentru neîmplinirea oficiului;
 b) pentru împlinirea neglijentă sau incorectă a
 oficiului;
 c) pentru neascultarea sau vătămarea respectului
 față de superiori etc.

Care va să dică §-ul nu ne spune ceea-ce
 ne-a promis în titlu, căci după titlu el trebuia
 să dică: Drept delict disciplinare se socotesc:

a) neîmplinirea oficiului;

b) împlinirea neglijentă sau necorectă a
 oficiului;

c) neascultarea sau vătămarea respectului
 față de superiori etc.

Întrebarea nu era, „când se ordonează
 cercetarea“? ci care sînt delictetele?

Chiar în §-ul și pentru întrebarea „când se
 dispune cercetarea“ răspunsurile sînt fals for-
 mulate.

În 1872 Maiestatea Sa cu decisiul din 20 Octombrie l-a numit de profesor de limba și literatura română la universitatea din Cluj.

Academia română din București în 1877 l-a numit de membru onor al seu.

Maiestatea Sa în 1879 îl împuternicește a propune la universitate și limbile semitice, ca profesor îndreptățit (jogosított tanár). Tot atunci facultatea filosofică l-a ales de pro-decan pe anul 1879/80.

Tot această facultate în 1881 îi conferesce diploma de doctor în filosofie *honoris causa*.

Asemenea îl alege de decan al facultății pe anul 1883/4.

Între aceste Excelenții Sa Preasfințitul Metropolit Dr. Ioan Vancea îl numește de comisar metropolitan la examenele din religie ale studenților români gr.-cat. din cele 3 gimnasilor din Cluj; Ilustritatea Sa episcopul Gherlei Dr. Ioan Szabo de membru în comisiunea mixtă pentru pensionarea învățătorilor.

Așa îl vedem că și-a câștigat încrederea Maiestății Sale, a Ilustrităților noștri capi bisericesci, a bărbatilor noștri de literă și a tuturor voitorilor de bine ai sormanului nostru popor român.

Singură încrederea curentului șovinistic maghiar domnitor nu și-a câștigat-o, pentru-că nu s'a unit cu caracterul seu firm de cetățean și Român.

Pentru aceea cam din 1877 după îndelungi atacuri îndreptate în contra lui în presa maghiară din loc, pentru-că ar fi propunând limba și literatura românească românește (Audi lume și te miră, că-i păcat a propune limba românească românește într-o țeară locuită în majoritate preponderantă de Români!) a trebuit să meargă la ministru la Pesta, ca să se justifice. Ministrul îl primi destul de bine, totuși însărcină pe rectorul magnific să-i dea o admonițiune pentru acest păcat neiertat!

Vine anul 1884. În 14 Maiu la 10 oare juristul N. i-a adus scirea, că universitarii maghiari vor ține după amiază adunare „în grădina lui Bánfi” contra „Iuliei” și în contra sa, și aceasta pentru-că îi sumuțiau prof. Dr. C. Haller și Dr. V. Concha, cari sosiseră cu vre-o 2, 3 zile mai înainte dela Budapesta, că acestia le-au câștigat tinerilor maghiari concesiune dela poliție de a ține numita adunare (se vorbește cu siguranță, că cu ocaziunea câștigării licenței polițiene pentru adunare, a fost de față la poliție un înalt funcționar din loc, care s'a scandalizat de procedura celor 2 profesori. Această împrejurare a descoperit-o mai târziu un bărbat fidel, demn Drului Silași). Că aceasta ar fi spunându-o printre tinerii maghiari în gura mare cumnatul lui Haller un Szentkirályi, care îi îmbărbăta pe tinerii maghiari, să nu aibă frică, căci cumnatul seu toate le-a isprăvit! Între aceste tinerii maghiari au și început a insulta pe acei Români. Acestia aleargă la Dr. Silași și-l întreabă, că ce se face și cum se se poarte. Prof. Silași le-a recomandat răbdare și ținută neprovocatoare.

Tot în această zi după amiază la 3 oare s'a dus la Dr. Silași filosoful S. M. și-i spuse asemenea lucruri. La 6 oare a auzit dela o grupă de universitari români adunați în piață, că adunarea tinerilor maghiari univer. din grădina lui Bánfi a decis 2 adrese către minister, una contra „Iuliei” alta contra prof. Dr. Silași și a catedrei de limba și literatura română, precum și că profesorului Dr. Silași să se facă „șari-vari” (tisztelegünk testületileg), ceea-ce s'a și făcut și finit cu spargerea porții dela casele noastre parohiale.

Terminul „a împlini oficiul” e vag, căci îl împlinim și atunci, când punem pe cineva să-l ocupe: aici e vorba de împlinirea datoriei împreunate cu un oficiu oare-care.

De asemenea nu pentru împlinire „se ordonează cercetare”, ci pentru neglijență și lipsă de corectitate în oficiu.

Nu poate, în sfârșit, să fie vorba nici de „neascultarea, nici de vătămarea respectului față de superiori”, ci numai de neascultare către superiori și de lipsă de respect față cu ei.“ Articolul pus după „neascultare” face, ca în mintea cetitorului să se deștepte idea „neascultarea respectului”, ceea-ce este o absurditate.

Sub g) ni se mai spune, că cercetarea se mai ordonează și „pentru călcarea datorităților oficiale și abuzul de oficiu comis prin corupere sau mituire.”

Care e aici delictul?

Este coruperea? e mituirea? ori e numai abuzul de oficiu comis prin corupere sau mituire? Și cine e delicentul? e cel-ce corupe? e cel-ce mituiesce? e cel corupt ori mituit? ori e numai cel-ce abuzează de oficiu corupând sau mituind? e poate chiar numai cel-ce se lasă a fi corupt sau primesce mită, ca să abuzeze de oficiu?

S'a cântat poezia cu refrenul „O te büdös bocskor”. Aceasta s'a repetat și în 15 Maiu la maialul dat în folosul scoalei din Gelou.

În 15 Maiu la prelecțiunea din limba și lit. română între oarele 5—6 se îmbulziră vre-o 60 de tineri maghiari și o parte din ei s'au purtat în mod scandalos.

În 16 Maiu a venit o deputațiune de 6 inși la Dr. Silași, ca să-l invite la prelecție, la care chiar se ducea și la care se prezentară preste o sută de tumultuanți, punându-i unii din ei cu o nerușinare grosolană varii întrebări.

În 18 Maiu 8 colegi profesori l-au provocat în scris, ca pe decanul facultății filosofice să convoace o conferință extraordinară în afacerea celor întemplate cu el.

În ședința aceasta ținută în 19 Maiu și convocată de decanul Dr. Silași, după-ce decanul Dr. Silași s'a depărtat ca interesat, ședința se declară în permanență, se decid 5 puncte de întrebări către decanul Dr. Silași, la care acesta s'a îndatorit să răspundă cât mai fără amânare și răspunsul să-l publice în foile române și în cele maghiare din loc.

Punctele aceste sunt: 1., drept e, că a ținut prelecțiuni românește? 2., drept e, că a participat la adunarea Românilor pasivisti din Cluj-Monăstur? 3., Drept e, că a trimis telegrame gratulatoare la „Gazeta din Sibiu” (*ipsissima verba* Erundiții profesori ai facultății filosofice din Cluj nici atâta cunoștință nu au despre Gazeta cea periculoasă statului maghiar după dlor, că nu apare în Sibiu, ci în Brașov. Așa se vede, că în respectul acesta sunt demni colegi lui Moldován Gergely). 4. În cât a influențat asupra junilor români dela „Iulia” și a telegramelor lor gratulatoare? 5. „A magyar állam souveranitása ellen irányuló és a magyar nemzetet becstelésben meg-támadó eme több rendbeli politikai netalán ténykedését hogyan bírná a magyar kir. tandri dí-lással összeegyeztetni?” (Monstruositatea aceasta traduce și-o românește cine vrea).

În ședința din 23 Maiu Dr. Silași răspunde facultății verbalmente, că nu-i dă răspuns în scris la punctele aceste, deoarece ce nu o ține competență a pune asemenea întrebări investigatoare decanului seu! Facultatea apoi a decis, că răspuns cu gura nu primesce, mai departe, că se se roage senatul universității a lua măsură în afacerea aceasta, totodată se se excusă într-o reprezentațiune către ministru, căci a fost silită a pune decanului punctele memorate. (Scusa omului păcătos.)

Reprezentațiunea făcută de Dr. Szász și Dr. Homán sub Nr. 288 din 28 Maiu se încheie cu rugarea: ca ministrul să iee măsură, ca nici tinerimea să nu mai aibă ocaziune la atari prevaricări incompetente (jogosultnak tetsző de illetékelen kihágás), „sem karunk abban a kényszer helyzetben ne lássa magát, hogy kebelében és épen elnöki széken a hazafiság és alkotmányosság hiavát gyanúsított de magától e vádat elhárítani nem akaró vagy nem tudó tag foglaljon helyet.” — pe românește: „se nu devină corporațiunea noastră în poziția cea neplăcută, ca să fie silită a suferi în sinul seu și încă în scaunul prezidial pe un individ suspușionat cu defectul lipsei patriotismului și a constituționalismului și care nu vrea sau nu poate delătura dela sine acusa aceasta.” Pe scurt adevă, să-l delătura pe Dr. Silași.

Între aceste Dr. Silași în ședința din 23 Maiu a facultății filosofice a declarat, că și-a dat plânsoarea la senat și că în aceea a răspuns și la cele 5 puncte.

abuzul de oficiu în sine, coruperea în sine, mituirea în sine nu sunt delictu?

La toate aceste legea nu ne dă răspuns lămurit. În §-ul 3 ni se vorbește despre „pedepsele disciplinare” și ni se spune, că una din aceste este „Excluderea temporală sau definitivă din sinul candidaților pentru serviciul bisericii sau al școlii.”

Se poate vorbi de „sinul” bisericii, de „sinul” ori-șicării corporațiuni organizate, de „sinul” lui Avram; „sinul” candidaților nu e însă altul decât cel material, pe care îl găsim sub cămașa ori-șicării „candidat”. Și nu credem, ca cineva să aibă ambițiunea de a se adăposti într'un asemenea „sin”, în care nici că poate găsi destul loc. Legiutorul voia să dică: „Excluderea pe un timp oare-care ori pentru totdeauna dela candidaturile (ori dintre candidații) pentru serviciul etc.”

Atât deocamdată.

Nu e vorba de limbă din punct de vedere lexical ori gramatical, ci de precizie în exprimarea cugetărilor, și va înțelege ori-șicine, cât de mult s'ar încurca mințile încă nestricate, dacă un asemenea operat s'ar tipări și s'ar distribui între miile de oameni, cari ocupă funcțiuni în biserica română greco-orientală.

S.

În urma acestora senatul a ținut ședință, propunând, ca vre-o 8 tineri tumultuanți să se pedepsească, și pedeapsa la vre-o doi inși să se inducă în indiciile lor. Ministrul Trefort, ca om pătuns de chemarea sa a cassat pedepsele dictate de senat și așa s'a împlinit predicerea lui Szentkirályi, că nu are să li se întempele nimic tinerilor maghiari. Totodată senatul a decis, ca pe Dr. Silași să-l pună sub cercetare disciplinară. Prelungă acesta au fost toți, afară de Dr. G., care și-a dat vot separat și a propus să se țină numai un interogator cu Dr. Silași, la care să răspundă sau verbal sau în scris.

Ministrul Trefort n'a permis să se facă cercetare disciplinară (fegyelmi kereset) contra Dr. Silași, pentru-că precum dice rescriptul ministerial „nu există lege de cercetare disciplinară pentru profesorii de universitate, apoi cazul subversant pretinde o precauțare adâncă și îndelungă.” Primesce însă propunerea Dr.-ului G. și totodată a concediat pe Dr. Silași pe un an.

Interogatorul (vizsgálat) se amână între aceste până în 24 Maiu 1885, adevă un an de zile, când Dr. Silași citat fiind înaintea comisiei consistătoare din rectorul Dr. Csiky și decanii Szász Béla și Dr. Óváry, cam anevoie obținut ca conform scriptului ministerial, să poată răspunde în scris. Căpeta deci 12 puncte interogatoare, între ele buna-oară, că se și arete fasciculi de propunere, ca să se vadă din ei, că a ținut ungurește prelecțiuni; apoi, ca să spună Dr. Silași, că și în ce vede dînsul esența direcțiunii politice a pasivistilor? Ce pozițiune ocupă față cu această politică? În ce relațiuni stă către „Gazetă” și către celelalte foi române inimice statului etc.?

Pe temeiul răspunsurilor bărbătești date de Dr. Silași la aceste și asemenea întrebări, comisiunea mai află de bine a cita pe Dr. Silași și la un interogator verbal, necăjindu-l mai trei oare; apoi pe baza raportului comisiei senatul propuse ministrului, cu majoritate de voturi, ca lui Silași să-i prelungească concediul până îi va afla o altă aplicare (alkalmazás) corespunderătoare; minoritatea votă, ca Dr. Silași să fie simplu admoniat pentru nescari omisiuni bagatele față cu studenții tumultuanți, încolo să-și urmeze profesura mai departe.

La aceasta ministrul cu începutul anului școl. trecut concedia pe Dr. Silași de nou pe un an, provocând totodată facultatea filos., să se îngrijească, ca cineva să substituiească pe concediat. Facultatea după cercări în sus și în jos răspunse, că nu află în Cluj asemenea indivizi, ci ministrul să propună pe vre-unul, dacă are. Trefort și propuse prin Decemvrie 1885 pre „Dr.” Moldován Gergely; facultatea însă îi replică, că așa scie, că ael individ nu posedă titlurile academice, și dar' ar dori să-i vadă documentele. În aceste „doctorat” nu era ca în palmă, dar' nici alte atestate de cualificațiunea recerută pentru misera catedră română. Ce să facă acum facultatea, mai ales cunoscând unii membri ai ei și trecutul dela poliția Clujului etc. al d-lui M. Gergely? Trimiseră decanul la Budapesta, ca să dea față cu dl ministru, de unde însă trimisul se întoarse cu acel „sic volo sic jubeo”! că Moldován Gergely va fi profesor chiar și fără eseriere de concurs, deoarece ce „a miniszternek egy megbízható emberre van szüksége” — „ministrul are lipsă de un om de încredere.” Acest mod membrii facultății cu excepțiunea unuia după usul mamelucesc al țerii noastre declarară pe Moldován Gergely de capace de a ocupa catedra română dela universitatea din Cluj.

Așa ziua de 2 Iulie nu ne mai surprinse cu numirea d-lui Moldován Gergely de prof. universitar, dar' ne suprinse, că catedra aceasta a ajuns de batjocură și că Dr. Greg. Silași, bărbatul de încredere al Maiestății Sale și al tuturor Românilor de literă, se pensionă în contra legii, care în cazul de față este lovită cu palma, necomputându-i cei vre-o 11 ani petrecuți în Viena în ces. reg. seminar central gr.-cat., care a stat deadreptul sub ministrul de culte și instrucțiune publică din capitala monarhiei, nici chiar întregi 14 ani petrecuți la universitatea Clujană, ci numai 12. S'a pensionat fără de a se cere dînul, ba necerându-i se prealabil nici documentele de pensionare cum e datina în statele civilisate în asemenea casuri. Fără cercetare disciplinară, fără sentență, fără de a fi morbos sau neputincios! I-a dat ministrul ce a vrut cu călcarea în piciora a dispozițiunilor legii de pensionare sancționată de Maiestatea Sa. Legea nu cunoaște pensionare pentru cel vinovat, după lege din pedeapsă nimene nu se poate pensiona. Și Dr. Silași este după șovinismul maghiar dominant un vinovat pensionat, un vinovat, căruia și-a dat lovitura de grație.

Popor român! cetesce aceste și meditează asupra stării bărbatilor ței, cum sunt aruncați ca nise nețrebnici fără judecată și fără lege. Dr. Silași e preot și ca la atare îi este asigu-

rată pâinea de toate zilele, dar' tot așa au pățit și o pățesc și alții din bărbatii ței. Sânt siliți a părăsi această patrie udată de atâta sânge românesc și cu atâtea lacrimi și numai pentru-că simțesc ca tine.

Le ocupă locul unii ca Moldován Gergely, care în viața lor numai au batjocurit limba mamei lor, care e și a ta. Pe Dr. Silași l-au alungat din catedră, pentru-că și-a prea iubit limba și neamul seu, îl țin Dacoromân; pe Moldován Gergely îl pun profesor de limba și literatura română pentru fiii ței, pentru-că a batjocurit într'un mod așa de deositor limba română în foile patriotice maghiare și a spurcat cuibul seu așa de tare, încât nici o pasere în lume nu mai face. Un străin nu a mai scris nici odată despre limba română, ceea-ce a scris Moldován Gergely. Dela acesta vor trebui să învețe a-și urși și batjocuri limba fiii ței, veniți la universitate cu sfântul scop de a învăța ce este drept, frumos și plăcut.

Dela un Moldován Gergely nici un Român n'are ce să învețe, căci dînsul în viața sa numai a denunțat pe unul și pe altul, ca să se poată ridica pe ruinele lor. Și-a mănjit cuibul și adevă este pus să învețe și pe alții cum se și-l scie mănji.

Popor român! Meditează asupra acestei stări abnormale și adă o judecată deamă de numele ce-l porți.

Popor român! Cere și pretinde dela fiii ței, cari pricep ce este creșterea și cultura în limba națiunii tale, ca să-și facă datorințele, cere dela aceia, cari sânt concreduți cu conducerea marelui progres al dezvoltării tale naționale ca, vedând cum prelungă călcarea legilor existente ești despoiat de posibilitatea de a-ți cultiva limba în patria ta, să-și facă datorința în timp cuviincios! Basiliu Podoba.

Revistă politică.

Sibiu, 25 Iunie st. v.

Tariful vamal cu modificările făcute de consiliul imperial din Viena a fost returnat decătră guvernul Cislaitaniei celui din Ungaria cu recercarea, ca acesta să-și dea părerea asupra lui. Este acuma vorba, că guvernul unguresc și parlamentul din Pesta învov-se-vor cu modificările făcute în Viena? La tot cazul va mai trece timp mult, până când se va compuna această cestiune în mod definitiv.

Cu privire la regularea Dunării la Poarta-de-fer, care pe baza tratatului de Berlin cade în sarcina Ungariei, comunicăm din „Neue freie Presse” următoarea notiță:

„Ministrul de comunicațiune a primit în mod definitiv proiectul consilierului Ernest Walandt pentru regularea Dunării la Poarta-de-fer și are de cuget, ca îndată după budgetarea cheltuielilor să înceapă lucrările — așa sună vestea cea mai nouă din Pesta. Vestea o auzim, dar' ne lipsesc credința. Mai în tot anul pe timpul acesta se ivesc scirea, că guvernul Ungariei are serios de gând, să se apuce de lucru. Planurile se scot din pulberea dulapurilor și începutul lucrărilor se anunță, dar' când vine proiectul de budget, care ar trebui să conțină cel puțin prima rată a cheltuielilor, nici o urmă despre regularea Porții de fer nu aflăm. În anul 1881 s'a discutat în public cestiunea Porții-de-fer în decurs de trei zile și se părea, că regularea se va începe numai decăt. Presupunerea aceasta s'a adevărit ca nefundată. De atunci în tot anul s'a pus în perspectivă începerea lucrărilor, ba în anul trecut era vorba, că guvernul ungar a prelininat 3 milioane pentru începerea lucrărilor, dar' nici pomeneire nu a fost. Poate că călătoria pe Dunăre a membrilor congresului pentru navigațiune interioară a adus cestiunea eară pe tapet și de astădată se va adevări scirea. Noi am dori-o la tot easul. Între membrii congresului se află reprezentanți ai tuturor staturilor signatara a tratatului de Berlin. Să ne aducem aminte, că Austro-Ungaria a luat asupra sa obligatiuni internaționale de a delătura piedecole navigațiunii la Poarta-de-fer și la cataracte. Preste câteva zile se împlinesc 8 ani decând s'a subscris tratatul de Berlin. Ar fi întru adevăr timpul suprem, să satisfacem obligatiunile primite.”

În unul din numerii trecuți am luat și noi notiță despre scirea colportată de diarele din Viena și Praga, că ministrul nostru comun de războiu se varettrade din cauza sănătății sale sdruncinate. Referitor la aceasta ne spun acuma diarele cele mai bine informate, că scirea nu este adevărată, de vreme-ce contele Bylandt Rheidt nu are nici decum de gând să părăsească portofoliul de războiu al monarhiei.

Alegerile în Anglia s'au făcut până acuma deja în 1/3 parte din imperul britanic. Resultatele obținute nu sânt nici decum îmbucurătoare pentru bătrânul conducător al partidului liberal. Deși exclus nu este contrarul, totuși după starea

prezentă a lucrului este puțină speranță de izbândă, căci până acum conservatorii sînt în majoritate și mereu sosesc sciri despre noue izbândi ale acestor din urmă. Numărul din 5 Iulie al ziarului „Pall Mall Gazette” declară cu siguranță, că este imposibil ca Gladstone să obțină majoritatea în noul parlament.

Trupele concentrate în Turcia decând cu conflictul turco-grec până în momentul de față stau încă tot sub arme. Scim, că Grecia sub presiunea solidară a Europei îndată după venirea cabinetului Tricupis la cîrmă a demobilizat succese mai toată armata concentrată. Va să zică din partea Greciei nu există nici un pericol pentru sublima Poartă. Armata ei adunată în Rumeția și Macedonia se vede, că stă gata pentru eventualitatea unui conflict cu Bulgaria.

Politica observată în momentele de față decătră guvernul Rusiei dă prilegiu la presupuneri neliniștitoare. O telegramă dela Berlin ne spune, că ministrul de externe al Rusiei dl de Giers trecînd în călătoria sa către Cannes prin Berlin și-a întocmit scrisoarea așa, încît o întâlnire cu principele Bismarck este exclusă. Altă scire telegrafică, care ne-a sosit astăzi, ne comunică, că Rusia a violat tratatul de Berlin prin aceea, că în virtutea unui ucas împărătesc, portul Batum dela Marea-neagră nu mai este port liber, după-cum trebuie să fie pe baza stipulațiilor tratatului de Berlin. În urma acestora la Berlin contemplează cercurile competente ținuta Rusiei cu cea mai mare seriozitate. Dacă combinăm scirile de mai sus cu sforțările Rusiei de a strica buna înțelegere între Bulgaria și Turcia, neapărat că se impune întrebarea, că oare ce va avea Rusia de cuget? În general este ceva în aerul politic, ce seamănă cu presemnele unei fortune.

Congresul național-bisericesc gr.-or.

Raport special al „Tribunei”.

Sedința XIV dela 4 Iulie st. n. 1886.

(Urmare și fine.)

Referentul comisiunii organizatoare dl I. Bartolomei raportează asupra raportului prezidiului delegațiunii congresuale ddo 2 Iulie 1886 și propune, ca acela să se ie spre știință. Propunerea se primesce.

Cu privire la raportul consistorului metropolitan în privința regulamentului afacerilor interne, prin care consistorul metropolitan constată, că în regulamentul din 1878 nu sînt astfel de defecte, care ar cere o modificare radicală, un nou regulament, și propune, ca regulamentul provisor din 1878 să rămână în valoare, — comisiunea org. propune, ca congresul să susțină concludul congresual din 1881, însărcinându-se consistorul metropolitan a elabora un regulament până la proximal congres, ear' regulamentul de față rămâne provisor în valoare până atunci.

Asupra acestei propuneri se începe o discuțiune, la care participă d-nii: Zigre, cav. de Pușcariu, Babeș, Slavici și Rădulescu. În urmă se primesce contra propunerea d-nului Zigre, conform căreia regulamentul de față rămâne în valoare, până când se va afla necesitatea de a-l modifica.

Sedința a XV dela 5 Iulie st. n. 1886.

Sedința se deschide la 9 oare înainte de amiazi.

După autenticarea ședinței premerse, d-nul N. Cristea face în scris următoarea propunere:

„Biserica ortodoxă creștină, al cărei scop a fost totdeauna a face fericiri pe creștinii de sub scutul aripilor ei, a fost dela început condusă de principii, că scopul ei sublim numai atunci este cu putință a-l ajunge, când cei-ce au luat asupra-și sfântul oficiu de a pregăti pentru fericire, vor fi puși în pozițiune de a reprezenta lumina cea adevărată înaintea oamenilor.

„Din acest motiv porcînd, biserica ortodoxă creștină a viața lor sînt dela fețele bisericesci cu rigoare, ca vizați pretins de model nu numai în biserică, ci și în stat și în societate.

„Cât pentru biserică și stat, vederile bisericii ortodoxe creștine, conform cărora s'au regulat datorințele fețelor bisericesci, au rămas nestrămutate: predicatori ai cuvîntului și administratori ai tainelor, credincioși stăpînilor, căci după apostolul Pavel toate vin dela Dumnezeu. Cât pentru pozițiunea socială însă, anumit în ceea-ce privește căsătoria lor, biserica ortodoxă

creștină a regulat-o ținînd cont și de împregiurările și necesitățile timpurilor.

„Căci pe cînd în secolii cei dintîiu ai creștinătății s'a dis: Se cade episcopului să fie al unei mueri bărbat, casa sa binechivernisîndu-și, feciori avînd ascultători cu toată eucernicia (I epist. către Timoteu c. 3, v. 2, 4, și 5.) Episcopul oă Trimoteu o diacconul muierea sa să nu o lapede sub cuvînt de evlavie, ear' de o va lăpăda, să se lipsească de împărțirea bisericescă, și de va persevera, să se depună (Can. Apost. 5) în secolul al șeptelea căsătoria se opresce și episcopilor din Africa, celor din urmă episcopi, care mai erau căsătorii (can. 12 al sinodului ecum. II.) ear' presbiterii și diaconii încă și în secolul al patrulea au fost reduși la o căsătorie.

„Deci:

„Considerînd, că biserica ortodoxă creștină în punctul căsătoriei fețelor bisericesci, în decursul timpurilor, a ținut cont de împregiurări și necesități;

„Considerînd, că după-cum se vede din can. 12 al sinodului ecumenic VI sfiuții părinți variațiunile atinse în urmă privitoare la căsătoria fețelor bisericesci, nu le-au ținut, că ar fi „spre stricarea sau surparea celor legiuite de Apostoli;“

„Considerînd de altă parte, că fiind căsătoria o taină sfîntă, recunoscută de biserică ca aședămînt dumnezeesc, nu poate veni, precum nu vin nici alte taine, care se repețesc, în nici o contradicțiune cu taina preoției și dacă presbiterii ar primi și după preoției;

„Considerînd mai departe, că fețele bisericesci, supuse fiind prin admiterea la o căsătorie greutăților familiare, nu scapă de dînele înrînd în statul văduviei, ci în multe casuri acele greutăți se sporesc;

„Considerînd în fine, că statul văduviei în unele casuri deschide calea la suspectări și la situațiuni compromițitoare, care nu numai că compromit, dar' dau și prilegiu la sminteală și la promovarea imoralității, congresul decide:

„1. Preaveneratul sinod a lăchieresc al metropoliei noastre este rugat a lua cestiunea căsătoriei fețelor bisericesci, întrucît aceste nu sînt legate prin vre-un vot special, în deosebită considerațiune, și a găsi modalitatea corespunzătoare, prin care restricțiunea căsătoriei să fie înlăturată și fețele bisericesci, fără de a perde dreptul la funcțiune, să se poată împărții de beneficiul tainei căsătoriei, ca și ceilalți creștini ai bisericii noastre ortodoxe creștine.

„2. Hotărîrea ce Preaveneratul Sinod archiereesc o va lua în cestiunea eceasta, să o comunice congresului celui mai de aproape.

Această propunere se predă comisiunii-bisericesci.

La ordinea zilei urmează raportul comisiunii scolare.

Referentul acestei comisiuni dl N. Zigrea raportează asupra reprezentațiunilor consistoriilor eparchiale în privința rescriptului ministrului de culte și instrucțiune publică ddo 13 Iulie 1885 Nr. 21.120, care cu alterarea autonomiei bisericii noastre, dispune ca toate cauzele disciplinare ale învățătorilor nostri confesionali, care s'ar termina cu destituirea aceloră înainte de executarea sentinței finale, să fie supuse revisuirii și aprobării ministeriale.

Comisiunea scolară face în această privință următoarea propunere:

„Considerînd, că prin această dispozițiune ministerială în decidera afacerilor judiciare ale învățătorilor nostri confesionali ministrul de culte și instrucțiune publică se institue pe sine în biserică noastră autonomă de instanță judecătorească, prin ceea-ce de-o parte este vîtmărită autonomia bisericii recunoscută și garantată în articolul de lege IX din 1868 și pe baza aceluia în statutul organic provîdînd cu sancționarea altisimă, unde atât în clausula de sancțiune, cât și în punctele I și VI ale dispozițiunilor generale este deplin garantată autonomia și precis rezervată jurisdicțiunea independentă a bisericii noastre în toate afacerile judiciare bisericesci și scolare; considerînd mai departe, că după § 158 din legea fundamentală „statutul organic“ în biserică noastră autonomă, organul suprem judecătoreesc este consistorul metropolitan, — ear' după §§ 131 și 197 din statutul organic forurile judecătorești instituite pentru decidera cauzelor disciplinare în contra învățătorilor nostri confesionali sînt consistoriile eparchiale și consistorul metropolitan, acesta în instanța ultimă pentru decidera finală a aceloră.

În fine considerînd, că § 138 din articolul de lege 38 din 1868, pe care se bazează ministrul în rescriptul seu, regulează numai afacerile judiciare ale învățătorilor comunali și de stat, ear' în privința deciderii cauzelor disciplinare ale învățătorilor nostri confesionali nici după dispozițiunile legii terții de instrucțiune, dar' nici după

clausula de sancțiune a statutului organic de fel nu se rapoartă și nu se poate aplica; — din aceste considerațiuni, congresul constatînd, că prin rescriptul ministerial sus-amintit e alterată autonomia bisericii noastre în afacerile judiciare învățătoresci, — îndrumă pe consistorul metropolitan, ca prin o remonstrațiune în numele bisericii întregii metropolii pe baza motivelor expuse să roage cu urgență pe ministrul de culte și instrucțiune publică, spre a-și revoca rescriptul sus-citat și să încunoscînteze despre aceea și pe organele sale subalterne.

Față cu propunerea comisiunii Dr. Gall propune:

Congresul desbătînd cauza află din partea sa, că aceea dispozițiune a ordinațiunii ministeriale ddo 13 Iulie 1885 nr. 21.120, în care se pretinde, ca sentințele aduse de consistor, prin care se enunță destituirea unui învățător confesional din postul seu, să se substearnă înainte de expedare și executare ministrului reg. ung. de culte și instrucțiune publică spre întărire, stă în contradicțiune cu dispozițiunile cuprinse în capit. III din art. de lege XXXVIII din 1868 și cu §§ 131 și 167 din statutul organic, ba chiar și cu ordinațiunea disciplinară din 13 Ianuarie 1880 Nr. 32.225 și considerînd că § 138 din art. de lege XXXVIII—1868, la care se face provocare în ordinațiunea ministerială ddo 13 Iulie 1885 Nr. 21.120 privește apriat numai învățătorii comunali și de stat, ear' nu pe cei confesionali, — din aceste considerațiuni: Consistorul metropolitan se însărcinează a se adresa o reprezentatiune către înaltul minister de culte și instrucțiune publică pentru schimbarea dispozițiunii expuse în această ordinațiune ministerială amăsurat citatei legi XXXVIII din 1868 și stat. organic.

DL Cor. Brădicean, face din nou propunerea, pe care a făcut-o în ședința a XIII dela 3 Iulie și pe care am reproduc-o în raportul respectiv.

La propunerea comisiunii dl C. Rădulescu face următorul adaos:

Remonstrațiunea o va preda d-lui ministru deputațiune încreștă o reprezentarea în cauza ajutorului de stat.

Punîndu-se la vot propunerile deputaților Gr. Gall și C. Brădiceanu, acele se resping și se primesce propunerea de mai sus a comisiunii. (Va urma.)

Cronica.

Comandantul de corp din Sibiu baronul de Schönfeld a sosit aseară din călătoria sa de inspecțiune.

Domnii Mocioni. Antoniu, Alexandru, Eugeniu și Zeno au plecat de aici cu trenul de ieri seara, însoțiți fiind la gară de un număr frumos de membri congresuali și Români fruntași din loc.

Și musica română oprită în Ungaria?!

S'a dis din parte maghiară, că e o glumă — proastă, cînd se susține că „idea de stat maghiar“ încetul ne va opri să mîncăm mămăligă, aceasta fiind o demonstrație „daco-romană“, deoarece Românii în toate părțile locuite de ei se mîngăie cu mămăliga „națională“. Apoi bine! sîntem pe calea cea mai bună, ca „gluma proastă“ să devină serioasă, cînd auzim următoarele: Ieri seara gara de aici fiind cercetată de un public numeros, mai ales românesc, s'a aflat și o bandă de Țigani, înalți domnăci a face musică. După-ce au dis una ungurească și una nemțească, Țigani, cu gîndul la crucerii Românilor, au vrut să dică și una românească. Abia începută și deodată și amuțită, căci venise „porunca“ mai înaltă să înceteze numai decît cu astfel de musică primejdioasă „idei de stat maghiar“. Unii dintre Românii asistenți și-au luat osteneala, a căuta după instanța „poruncei mai înalte“, au ajuns însă cu cercetările lor numai până la înălțimea domnului „comisar de fracturi“. N'a fost cumva instanța mai înaltă?!

Și apoi se mai dică cineva, că nu putem ajunge, să fim siliți a mîncă în locul mămăligii paprica? E vorba numai, cine îl va plăti? căci e cam pe gătate și la ceice îl mai mîncă astăzi.

„Să trăească industria ardelenască!“

Doforii mult cercatei industrii ardelenesci au ajuns în Mureș-Oșorheiu. Despre călătoria și sosirea lor acolo i se scrie lui „Pester Lloyd“ următoarele: „Industria din capitală, care iau parte la excursiunea în Ardeal și-au continuat călătoria la Mureș-Oșorheiu. Pe drum au făcut stațiune la Uioara Mureșului, unde s'a vizitat salina iluminată cu lumină electrică. În sala cea mare a salinei a cărei pereți și plafond sînt de sare s'a arangeat și un joc și apoi un banchet animat, cu care prilegiu s'a făcut o colecție pentru „Kultur-egyptul ardelenesc cu rezultat bun. La oarele 6 au sosit la Oșorheiu, unde au fost primiți de primarul Petheő, popa Kovacs și mai mulți onorațiori. După aceea au vizitat muzeul securesc de industrie și curiositățile orașului. Seara a avut loc un banchet festiv“. Asta e capul lucrului.

Maghiarisarea în Simeria (Piski). Programul scoalelor de stat din Simeria conține

următorul pasagiu interesant: „Maghiarisarea în colonie este completă. Copiii cei mai mititei din părinți nemaghiari vorbesc unguresce, pentru-că frații lor mai mari, care vin dela școală și-au făcut din limba maghiară limba lor maternă.“ Dară ferit-o Dumnezeu! tendința de maghiarisare nu stă în programul nimerii ci este numai o însinuire reuțăcioasă din partea ultraistilor naționali!

Expoziție universală la Paris. O telegramă din Paris ne comunică, că senatul francez a primit proiectul de lege referitor la expoziția universală, care se va arangia la Paris în anul 1889.

Raport general

al societății de lectură „Andrei Șaguna“ pe anul școlastic 1885/6.

I.

Activitatea societății.

Societatea de lectură „Andrei Șaguna“ s'a constituit în acest an de două ori, pentru prima dată în 14 Septembrie 1885 sub conducerea domnului profesor seminarial Ioan Popescu, și pentru a doua oară s'a constituit definitiv în 2 Octombrie 1885 sub conducerea domnului profesor seminarial Dimitrie Comșa alegîndu-și comitetul și oficianții sei în persoana următorilor domni:

Președinte: Dimitrie Comșa, prof. sem.
Vice-președinte: Nicolau Clonța, cl. c. III.
Notar al corespondențelor: Ioșif Gomboș, cl. c. III.

Notar al ședințelor: George Pop, cl. c. II.
Redactor: Sergiu Medean, cl. c. III (acesta mulțumindu-se din postul seu, a fost înlocuit prin Vasile Duma, cl. c. III).

Casas: Valeriu Millea, cl. c. I.
Controlor: Ioșif Moldovan, cl. c. III.
Bibliotecar: Aurel Trif, cl. c. II.

Vice-bibliotecar: George Daniil, pred. c. I.
În comitet Vasile Duma, cl. c. III (acesta

fiind ales de redactor al foi societății, a fost înlocuit prin membrul Nicolau Terhetea, cl. c. III) Ioanichiu Olariu, cl. c. III. Ioșif Blaga, cl. c. II. Emilian Popescu, cl. c. II. Ioan Boju, cl. c. I. Ioan Prișcu, cl. c. I. Ioșif Făgărășan, pred. c. III (acesta fiind morbos timp mai îndelungat a fost substituit prin controlorul Ioșif Moldovan). Emiliu Ciceiu, pred. c. II (acesta demisionînd de membru al societății a fost înlocuit prin membrul Ioan Bratu, pred. c. II. Astfel constituită și-a început activitatea, pertractîndu-și agende de sale în 30 ședințe, dintre cari 19 sub conducerea prezidiului ordinar Dimitrie Comșa, 9 sub conducerea vice-președintelui Nicolau Clonța 1 sub conducerea fostului vice-președinte Sergiu Medean și 1 sub conducerea ad hoc a membrului Vasile Duma. În aceste ședințe și-a pertractat societatea agende de sale privitoare la afacerile ei literare și administrative.

Literare an fost discuțiunile asupra operatelor în număr de 17, de cuprins teologic, pedagogic, poetic și divers, dintre care 11 au fost induse și în foaia „Musa“; afară de acestea au desbătut asupra unei teme (prelegeri) practice. Toate aceste au fost induse în foaia societății „Musa“, din care au apărut 6 numeri.

Piese sau declamative în tot decursul anului 7. Ca afaceri administrative de o importanță mai mare a fost exercitarea în viața constituțională a bisericii noastre, spre care scop societatea și-a ales un comitet parochial, care s'a ocupat cu compunerea ratociocinului parochiei făcînd toate pregătirile recerute de lege pentru alegerea unui capelan.

Prelungă acestea societatea a mai avut și alte afaceri, cari însă neputîndu-se arăta mai în detaliu trecem preste ele.

Conform statutelor sale, societatea și în acest an a ținut o ședință publică în spresara stf. Andrei în memoria Marelui arhiepiscop Andrei, al cărei rezultat a fost un venit curat de 120 fl. 40 cr. în favorul fondului societății.

a) Activitatea comitetului.

Comitetul constituit în permanență și-a dus în îndeplinire agende de sale între marginile statutelor și a regulamentului afacerilor interne ținînd cu totul 36 ședințe, cari afară de 3 toate au fost conduse de președintele Nicolau Clonța.

În ședințele sale comitetul a desbătut prelungă alte afaceri asupra operatelor intrate cu destinațiunea parte pentru ședința publică, parte pentru foaia „Musa“, parte pentru premii. Dintre operate în număr de 19 a admis comitetul 17, pe care prezentîndu-le societății însoțite de critică au fost admise mai toate conform destinațiunii lor. (Va urma.)

Serviciul telegrafic

al

„TRIBUNEI“.

Londra, 7 Iulie n. Dintre 387 alegeri cunoscute până acum sînt 204 conservatoare, 44 unioniste, 98 Gladstoneane, 41 Parnelliste. Goshen (unionist) a călătorit în Edinburgh față cu Buchanan (Gladstonean).

Dublin, 7 Iulie n. Din ceata de popor, care a atacat clubul muncitorilor conservatori, au fost provocate o sută de persoane. Primarul provoacă pe cetățeni în fața întemplărilor infame din noaptea trecută să nu se lase răpiți la pași ilegali și să facă cu puțință susținerea ordinii.

Director: Ioan Slavici.

Redactor responsabil: Septimiu Albini.

Extrase din foaia oficială.

Concursuri:

— Un post de sub-jude reg. la jud. cerc. din Caransebeș. Concursurile sînt a se trimite în 4 săptămîni la presid. trib. reg. de acolo.

— Un post de sub-jude reg. la jud. cerc. din Panciova. Concursurile sînt a se trimite în 2 săptămîni la presid. trib. reg. de acolo.

— Un post de vice-notar la trib. reg. din Panciova. Concursurile sînt a se trimite în 4 săptămîni la presid. trib. reg. de acolo.

— Un post de sub-jude reg. la jud. cerc. din Reghinul-săsesc. Concursurile sînt a se trimite în 4 săptămîni la presid. trib. reg. din Murș-Oșorheiu.

— Un post de sub-jude reg. la jud. cerc. din Detta. Concursurile sînt a se trimite în 4 săptămîni la presid. trib. reg. din Biserica-albă.

— Un post da șef la oficiul minelor reg. de sare din Turda. Concursurile sînt a se trimite în 5 săptămîni la oficiul reg. de mine din Murș-Uioara.

Economie.

Piața din Sibiu, 6 Iulie. Grâu hectolitra 47—80 chilo fl. 5.20 până fl. 6.—, grâu mestecat 68 până 82 chilo fl. 4.—, până fl. 4.80 secăra 66 până 72 chilo fl. 3.60 până fl. 4.—, orș 58 până 64 chilo fl. — până fl. —, ovės 38 până 45 chilo fl. 1.80 până fl. 2.20, cucuruzul 68 până 47 chilo fl. 3.90 până fl. 4.30, mēlaiul 74 până 82 chilo fl. 3.50 până fl. 4.—, crumpene 68 până 70 chilo fl. 1.40 până fl. 1.60, semēnță de cānepă 49 până 50 chilo fl. 2.50 până fl. 3.—, mazerea 76 până 80 chilo fl. 5.50 până fl. 6.50, linteă 78 până 82 chilo fl. 9.— până fl. 10.—, fasolea 76 până 80 chilo fl. 4.50 până fl. 5.—, pāsāt de

grâu 100 chilo fl. 16.— până fl. 17.—, fāinā Nr. 3 100 chilo fl. 13.—, Nr. 4 fl. 12.—, Nr. 5 fl. 10.—, slānina 100 chilo fl. 46.— până fl. 50.—, unsorea de porc fl. 46.— până fl. 50.—, sēu brut fl. 26.— până fl. 28.—, sēu de lumini fl. 36.— până fl. 38.—, lumini turnate de sēu fl. 46.— până fl. 50.—, sāpunul fl. 26.— până fl. 28.—, fēn 100 chilo fl. 2.20 până fl. 2.40, cānepa fl. 30.— până fl. 35.—, lemne de ars uscate m. cub. fl. 2.50 până fl. 3.25, spirital p. 100 L. % 26 până 28 cr., carnea de vită chilo 40 cr. carnea de vițel 34 până 40 cr., carnea de porc 38 până 40 cr., carnea de berbece — până — cr., ouș 10 cu 20 până 24 cr.

Tērgul de rīmātōri în Steinbruch. În 5 Iulie n. s'a notat: unguresci bētrāni grei — cr. pānā — cr. unguresci grei, tineri 45.— cr. pānā — cr., de mijloc 45.— cr. pānā 45.½ cr., ușori 45.— cr. pānā 46.— cr., marfā țērāneascā, grea 43.— cr. pānā 44.— cr., de mijloc 44.— cr. pānā 45.— cr., ușoară 44.— cr. pānā 45.— cr., romānesci de Bakony, grei — cr. pānā — cr., transito de mijloc — cr. pānā — cr., transito ușori — cr. pānā — cr., transito sērbesci grei 44.— cr. pānā 44.½ cr., transito de mijloc 44.— cr. pānā 44.½ cr., transito ușori 44.— cr. pānā 45.— cr., în grāșāți cu ghindā — cr. pānā — cr. per 4% cumpeniți la garā.

Cursul la bursa de māruri din Budapesta

dela 5 Iulie st. n.

Grān (din Banat): 72—78 Kilo fl. — până — fl. — până — fl. —, (dūngā Tisza) 72—74 Kilo fl. — până — fl. —, 74—79 Kilo fl. 7.90 până 8.20, (de Pesta) 72—74 Kilo fl. — până — fl. —, 74—79 Kilo fl. 7.90 până 8.10, (de Alba-Regalā) 72—74 Kilo fl. — până — fl. —, 74—79 Kilo fl. 7.90 până 8.20, (de Bacskā) 72—74 Kilo fl. — până — fl. —, 74—79 Kilo fl. 7.90 până 8.20, (din Ungaria de nord) 72—74 Kilo fl. — până — fl. —, 74—79 Kilo fl. 7.40 până 7.80.

Sēcara (ungureascā) 70—72 Kilo fl. 6.20 până 6.40, (Orđ nutreț.) 60—62 Kilo fl. 5.50 până 5.90; (de berārie) 62—84 Kilo fl. 6.80 până —.

Ovēs (unguresc) 37—40 Kilo fl. 6.20 până 7.—.

Cucuruz (de Banat): dela fl. 5.10 până 5.15; de alt soi fl. 5.05 până 5.10.

Rapița fl. — până —; de Banat fl. — până —.

Mālaiu (unguresc): fl. 5.20 până 5.50.

Cursul pieței din Sibiu.

din 7 Iulie st. n. 1886.

Hārte-monetā romānā . . . Cump. 8.50 vënd. 8.55
Lire turcesci . . . " 11.20 " 11.25
Imperiali . . . " 10.20 " 10.25
Ruble rusesci . . . " 1.20 " 1.21

Bursa de Budapesta

din 6 Iulie st. n. 1886.

Benta de aur ung. 6% . . . 105.80
" " hārte " 4% . . . 94.80
" " hārte " 5% . . . 154.75
Amortisarea datoriilor cāilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune) . . . 100.70
Amortisarea datoriilor cāilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune) . . . —
Amortisarea datoriilor cāilor ferate de Ost ung. (3-a emisiune) . . . 120.—
Bonuri rurale ung. . . 105.25
" " " cu cl. de sortare . . . 105.25
" " " bānāțene-timșene . . . 105.25
" " " cu cl. de sortare . . . 105.25
" " " transilvane . . . 105.25
" " " croato-slavone . . . 105.25
Despāgubire pentru dijma ung. de vin . . . 100.—
Imprumut cu premiu ung. . . 121.25
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin . . . 125.—
Renta de hārte austriacā . . . 85.10
" " argint austriacā . . . 85.75
" " aur austriacā . . . 117.25
Losurile austr. din 1860 . . . 139.50
Acțiunile băncei austro-ungare . . . 868 —
" " de credit ung. . . 283.75
" " " austr. . . 276.50
Argintul . . . —
Scrisuri fonciare ale institut. de cred. și ec. „Albina” 101.—
Galbeni impērātesci . . . 5.93
Napoleon-d'ori . . . 9.99
Mārci 100 imp. germane . . . 62.—
Londra 10 Livres sterlingi . . . 126.30

Bursa de Viena

din 6 Iulie st. n. 1886.

Rentā de aur ung. 6% . . . —
" " hārte " 4% . . . 105.65
" " hārte " 5% . . . 94.85
Imprumut cāilor ferate ung. . . 154.40
Amortisarea datoriilor cāilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune) . . . 100.75
Amortisarea datoriilor cāilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune) . . . —
Amortisarea datoriilor cāilor ferate de Ost ung. (3-a emisiune) . . . 119.75
Bonuri rurale ung. . . 105.20
" " " cu cl. de sortare . . . 105.20
" " " bānāțene-timșene . . . 105.20
" " " cu cl. de sortare . . . 105.20
" " " transilvane . . . 105.20
" " " croato-slavone . . . 115.20
Despāgubire pentru dijma ung. de vin . . . 100.50
Imprumut cu premiu ung. . . 121.50
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin . . . 125.50
Rentā de hārte austriacā . . . 85.20
" " argint austriacā . . . 85.95
Rentā de aur austriacā . . . 117.80
Losuri austr. din 1860 . . . 139.50
Acțiunile băncei austro-ungare . . . 874.—
" " de credit ung. . . 283.50
" " " " austr. . . 276.60
Argintul . . . —
Galbeni impērātesci . . . 5.94
Napoleon-d'ori . . . 10.01
Mārci 100 imp. germane . . . 62.05
Londra 10 Livres sterlingi . . . 126.40

Bursa de București.

Cota oficială dela 5 Iulie st. n. 1886.

Renta amort. (5%) . . . Cump. — vënd. —
" Rur. conv. (6%) . . . " — " —
Act. de asig. Dacia-Rom. . . " — " 262.—
Banca națională a Romāniei . . . " — " —
Impr. oraș. București . . . " — " —
Act. de asig. Națională . . . " — " —
Credit mob. rom. . . " — " —
Scrisuri fonciare urbane (5%) . . . " — " —
Schimb 4 luni . . . " — " 34.—
Societ. const. . . " — " 152.—
Aur . . . " 15 20 " —

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Sz.-Ujvár — (Transilvania)

deschide abonamente pe anul 1886 la:

„Amicul Familiei“. Diuar belestristic și enciclopedic-literar cu ilustrațiuni. Va eși în 1-a și 15-a și a unei în numeri câte de 2—3 coale; și va publica poesii, romanuri, novele, schițe, piese teatrale, studii sociale, articoli științifici, amēnunte de instrucțiune și distracțiune ș. a. Prețul de abonament pe anul întreg e 4 fl.; pentru România 10 franci plătibili și în bilete de bancă și în timbre postale.

„Preotul Roman“. Diuar bisericesc, scolastic și literar. Va eși în broșuri lunare câte de 2½—3¼ coale; și va publica articoli din sfera tuturor sciințelor teologice și între acestea mulțime de predici pe Dumineci, sērbātōri și diverse ocațiuni, mai departe studii pedagogice-didactice și științifice-literare. Prețul de abonament pe anul întreg e 4 fl.; pentru România 10 franci plătibili și în bilete de bancă și în timbre postale.

Abonații primesc unele premii de valoare și-și pot procura cu prețuri foarte reduse toate opurile din edițiunea noastră.

Colectanții primesc gratis al patrulea exemplar.

Tot acolo au apărut și se află de vëndare:

Biblioteca „Săteanului Român“. Cartea I, II, III, IV. cuprind materii foarte interesante și amuzante. Prețul la toate patru 1 fl.; câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. Cuprinde materii foarte interesante și amuzante. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în salele gimnasiului din Fiume prin Vincēțiu Nicoarā, profesor gimnasial. Cu portretul M. S. Regina Romāniei. Prețul 15 cr.

Colectă de Recepte din economie, industrie, comerț și chemie, pentru economi, industriași și comercianți. Prețul 50 cr.

Apologie. Discuțiuni filologice și istorice maghiare privitoare la Romāni, invederite și rectificate de Dr. Gregoriu Silași. Partea I. Paul Hunfalvy despre cronica lui Georgiu Gabr. Șincai. Prețul 30 cr.

Renascerea limbei romānesce în vorbire și scriere, invederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. Broșura I, II, III. Prețul broșurii I, II. câte 40 cr.; broșura III. 30 cr. Toate trei împreună costă 1 fl.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Romāni. De V. G. Borgovan. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagini, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Trandafiri și viorele poesii populare culese și adnotate de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Ifigenia în Aulida. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Branda sau Nunta fatală. Schițe din emigrarea lui Dragoș. Novellă istorică națională. Prețul 20 cr.

El trebuie să se însoare. Novellă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Puterea amorului. Novellă de Paulina C. Z. Rovinari. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea, după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morar. Prețul 50 cr.

Economia pentru scoalele populare de T. Roșiu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Petulantul. Comedie în 5 acte, după August Kotzebue, tradusă de Ioan St. Șilulțiu. Prețul 30 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunii. După Ernest Legouvé, membru al academiei franceze. Prețul 10 cr.

Nu mē uita. Colectiune de versuri funebreale, urmate de iertăciuni, epitafii ș. a. Prețul 50 cr.

Tesaurul dela Petroasa sau Cloșca cu pui ei de aur. Studiu archeologic, de Dionisiu O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Îndreptar teoretic și practic pentru învățământul intuitiv în folosul elevilor normali (preparandiali), al învățătorilor și al altor bărbai de scoală, de V. Gr. Borgovan, profesor preparandial. Gherla. Imprimăria „Aurora“. 1885. Prețul unui exemplar cu porto francat 1 fl. 80 cr. Acest op cu devisa: „Tot ce putem arētā, sē arētām pruncilor!“ — este dedicat educatorilor și învățătorilor, plāpāndei generațiuni a poporului român, a celui popor, ce s'a luptat mai mult pentru limbă decât pentru viață. Edițiunea acestui manual în octav mare cuprindēnd 341 pagini, tipar garmond, este frumoasă și tare plăcută ochiului. În modesta noastră

literatură pedagogică, nu aflăm nici un op, nici un manual întocmit după lipsele scoalelor noastre în mēsurā, în care este acesta; și trebuie să constatăm cu plăcere, că autorul la redactarea acestui manual a desvoltat mult zel împreună cu o rară diligență, intențiune sinceră însoțită de un studiu serios și îndelungat prin ce s'a făcut demn de lauda și spriginirea publicului român, mai ales a celor în prima linie interesați, cărora nu hesitām nici un moment a-l recomanda cu toată căldura.

Manual de Gramatică limbei romāne pentru scoalele populare în trei cursuri, de Maxim Pop, profesor la gimnasiul din Năsēud. Prețul 30 cr.

Manual de stupărit de Ioan Costinu. Cu 36 figuri explicative. Prețul cu porto francat 70 cr.

Cele mai ieftine cărți de rugăciuni:

Micul mărgăritar sufletesc. Cărtică de rugăciuni și cântări bisericesci frumos ilustrată, pentru prunci scolari de ambe sexe. Cu aprobarea jurisdicțiunii sup. bisericesci. Prețul unui exemplar broșurat e 15 cr., legat 22 cr., legat în pānză 26 cr.; 50 de exemplare broșurate 6 fl., legate 9 fl., legate în pānză 12 fl.; 100 exemplare broșurate 10 fl., legate 17 fl., legate în pānză 22 fl.

Cărtică de rugăciuni și cântări pentru prunci scolari de ambe sexe. Cu mai multe icoane frumoase. Prețul unui exemplar trimis franco e 10 cr.; 50 exemplare 3 fl., 100 exemplare 5 fl. (Edițiune pentru greco-catolici și altă edițiune pentru greco-orientali. Sē se noteze: care edițiune se cere).

Visul prea santei vergure Maria, a Nāscētoarei de Dumneđeu, urmat de mai multe rugăciuni frumoase. Cu mai multe icoane frumoase. Prețul unui exemplar trimis franco e 10 cr.; 50 exemplare 3 fl.; 100 exemplare 5 fl. v. a.

Tot acolo se plătesc cu prețuri urcate acțiunile dela „Albina“ și „Furnica“ și cu prețurile originale acțiunile dela „Ardeleana“, „Timișiana“ și „Economul“.